ANA TEMA[1]
1 No.lu Protokol'ün 2. Maddesi
Eğitime Erişim Konusunda Ayrımcılık

(Son Güncelleme Tarihi: 31.08.2026)

Giriş

1 No.lu Protokol'ün 2. maddesinde yer alan eğitim hakkı, belirli bir zamanda mevcut olan eğitim kurumlarına erişim hakkını güvence altına almaktadır (*"Belçika'da eğitim dili rejiminin belirli yönlerine ilişkin" dava*, 1968, § 4 ("Hukuki değerlendirme"). Bir Devletin, 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirirken farklı bir muamele uygulaması durumunda, Sözleşmenin 14. maddesi kapsamında bir sorun ortaya çıkabilir.

Güncel İçtihatlardan Doğan İlkeler

Ayrımcılık, karşılaştırılabilir durumdaki kişilere nesnel ve makul bir gerekçe olmaksızın farklı bir muamelede bulunulması anlamına gelir. Farklı bir muamele, "meşru bir amaç" izlemiyorsa veya "kullanılan araçlar ile izlenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi" yoksa "nesnel ve makul bir gerekçeden" yoksundur (*Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], 2010, § 156; *Çam/Türkiye*, 2016, § 54; *Enver Şahin/Türkiye*, 2018, § 54). Bununla birlikte, Sözleşme'nin 14. maddesi, bir Devletin gruplar arasındaki "olgusal eşitsizlikleri" düzeltmek amacıyla farklı muamelede bulunmasını yasaklamamaktadır; nitekim bazı durumlarda, bir eşitsizliği düzeltmek için bu tür farklı bir muamelenin bulunmaması, nesnel ve makul bir gerekçe yoksa söz konusu hükmün ihlaline yol açabilir (*D.H.ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], 2007, § 175; *G.L./İtalya*, 2020, § 52).

Mahkeme, demokratik bir toplumda eğitim hakkının insan haklarının gerçekleştirilmesi için vazgeçilmez olduğunu, bu haklar içinde temel bir yer tuttuğunu ve eğitimin, modern bir devletteki en önemli kamu hizmetlerinden biri olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte Mahkeme, eğitimin organize edilmesi karmaşık ve yürütülmesi pahalı bir hizmet olduğunu ve yetkili makamların eğitime ayırabileceği kaynakların zorunlu olarak sınırlı kaldığını kabul etmiştir. Devlet, eğitime erişimi nasıl düzenleyeceğine karar verirken, kendi yetki alanına dâhil olan kişilerin eğitim ihtiyaçları ile bunları karşılama konusundaki sınırlı kapasitesi arasında bir denge kurmalıdır (*Ponomaryovi/Bulgaristan*, 2011, § 55; *G.L./İtalya*, 2020, § 49).

Sözleşmeci Devletler, benzer durumlar arasındaki farklılıkların, muamele farklılıklarını haklı kılıp kılmadığını ve ne ölçüde haklı kıldığını belirleme konusunda belirli bir takdir yetkisine sahip olsalar da, Mahkemenin sadece etnik kökene dayalı bir muamele farklılığını Sözleşme'ye uygun olarak değerlendirmesi için çok güçlü gerekçeler gösterilmesi gerekmektedir (*Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan*

[1] Bu belge Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olup Mahkeme açısından bağlayıcı değildir. Bu tercüme, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onayı ile yayımlanmıştır ve sadece **Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığının** sorumluluğu altındadır.

[BD], 2010, § 149). Görünüşte tarafsız olan ancak sadece etnik bir kriter temelinde tanımlanabilen bireyler veya birey grupları üzerinde aşırı derecede önyargılı etkileri olan genel bir politika veya tedbir, özellikle bu gruba yönelik olmasa bile ayrımcı olarak kabul edilebilir (*ibid.*, § 150).

Mahkeme, bazı durumlarda, çocukların ayrı sınıflara yerleştirilmesine, eğitim sisteminin çocukların özel ihtiyaçlarına göre uyarlamak gibi meşru bir amaç izlediğinin gerekçe olarak gösterilebileceği kanaatindedir. Ancak, bu tür bir tedbirin belirli bir etnik grubun üyelerini orantısız bir şekilde - hatta münhasıran - etkilediği durumlarda, uygun güvenceler sağlanmalıdır (*D.H. ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], 2007, §§ 205-206; *Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], 2010, § 157).

Mahkeme özellikle Romanların yaşadıkları değişimlerin bir sonucu olarak özel nitelikte dezavantajlı ve savunmasız bir azınlığı teşkil ettiklerini hatırlatarak, Romanların haklarının korunması söz konusu olduğunda özel durumlarının dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır (*D.H. ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], 2007, § 182; *Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], 2010, § 147; *Salay/Slovakya*, 2025, § 83). Devletler, Roman çocukların sosyal ve eğitimsel uyum sürecini gerçekleştirmek için adımlar atarken, bu adımlara dezavantajlı bir grubun üyesi olarak Roman çocukların özel ihtiyaçlarının yeterince karşılanmasını sağlayacak güvencelerin eşlik etmesini sağlamalıdır (*D.H. ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], 2007, §§ 205-207; *Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], 2010, §§ 180-182; *Salay/Slovakya*, 2025, § 113).

Mahkeme, uluslararası metinlerde birçok defa belirtilen eğitim hakkının kullanılmasında evrensellik ve ayrımcılık yasağı temel ilkelerinin önemine dikkat çekmiştir. Ayrıca, söz konusu belgelere göre, bu temel ilkeleri güvence altına almak için en uygun olarak kabul edilen aracın, herkes ve özellikle de engelli kişiler için fırsat eşitliğini teşvik etmeyi amaçlayan kapsayıcı eğitim modeli olduğunu vurgulamıştır. Kapsayıcı eğitim, tartışmasız bir şekilde Devletlerin bu alandaki uluslararası sorumluluğunun bir unsurudur (*Enver Şahin/Türkiye*, 2018, § 55; *G.L./İtalya*, 2020, § 53).

Ayrıca, engelli kişilerin korunması da, Devletlerin, engelli kişilerin tüm haklarından yararlanabilmeleri için "makul düzenlemeler" yapılmasını sağlamasını gerektirir ve bunun yapılmaması ayrımcılık anlamına gelir (*Çam/Türkiye*, 2016, §§ 65-67; *Enver Şahin/Türkiye*, 2018, § 60; *G.L./İtalya*, 2020, § 62; *S./Çek Cumhuriyeti*, 2024, § 41). Mahkeme, özellikle, Sözleşme'nin 14. maddesinin, bir kişinin engelliliğinden kaynaklanan eşitsizlikleri hafifletmek için, maliyeti veya pratik kısıtlamaları ne olursa olsun, yapılabilecek her türlü düzenlemeden ziyade, makul bir düzenlemeyi gerekli kıldığını belirtmiştir (*T.H./Bulgaristan*, 2023, § 122). Mahkeme, bu tür "makul düzenlemelerin", okullara mimari erişilebilirlik, öğretmen eğitimi, müfredatın uyarlanması veya uygun ekipman gibi hem maddi hem de maddi olmayan, eğitimsel veya organizasyonel çeşitli şekillerde yapılabileceği kanaatine varmıştır. Ancak, bu bağlamda kullanılacak araçları tanımlamak, ilke olarak, Mahkemenin değil ulusal makamların görevidir (*Çam/Türkiye*, 2016, § 66; *Enver Şahin/Türkiye*, 2018, § 61; *G.L./İtalya*, 2020, § 63; *S./Çek Cumhuriyeti*, 2024, § 52).

Önemli Örnekler

Etnik Kökenli Ayrımcılık:

- *D.H. ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], 2007 - Roman çocukların, müfredatı normal okullardan daha düşük standartta olan ve kendilerini çoğunluk nüfusundan izole edilmiş olarak buldukları zihinsel engelli çocuklar için kurulan özel okullara yerleştirilmeleri ve sayılarının orantısız niteliği (§§ 196-210; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali). Bu dava, Mahkemenin eğitimde ırk ayrımcılığı nedeniyle 14. maddenin ihlal edildiğine karar verdiği ilk davadır;
- *Sampanis ve diğerleri/Yunanistan*, 2008 – Roman çocukların okula kaydedilmemesi ve daha sonra bir ilkokulun ana binasına ek olarak kurulan özel sınıflara kaydedilmeleri (§§ 83-96; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], 2010 – Roman çocukların, yetkili makamlara göre Hırvat

diline yeterince hâkim olmadıkları gerekçesiyle, uzun süreler boyunca - hatta bazen ilkokul eğitimlerinin tamamı boyunca - Romanlar için özel olarak düzenlenmiş bir müfredatın uygulandığı sınıflara yerleştirilmesi (§§ 158-185; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);

- *Horváth ve Kiss/Macaristan*, 2013 – Roman çocukların, ilköğrenimleri sırasında, özel eğitim gereksinimi olan çocuklara yönelik bir telafi okuluna yerleştirilmesi (§§ 109-129; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Elmazova ve diğerleri/Kuzey Makedonya*, 2022 – Roman öğrencilerin iki devlet ilkokulunda ayrıştırılması, bunlardan birinde çoğunlukla Roman çocukları eğitim görüyordu ve diğerinde Roman çocuklara ayrılmış sınıflar bulunuyordu (§§ 68-78; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Szolcsán/Macaristan*, 2023 – Neredeyse sadece Roman çocuklarının kayıtlı olduğu bir devlet ilkokulunda bir Roman okul çocuğunun ayrımcılığa uğraması (§§ 52-59; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Salay/Slovakya*, 2025 - Roman çocukların, özel ihtiyaçlarının dikkate alınmasını sağlayacak yeterli güvenceler sağlanmaksızın, fiilen kalıcı olarak orta derecede zihinsel engelli çocuklar için tasarlanan özel sınıflara yerleştirilmeleri (§§ 96-117; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali).

Engelli Kişiler:

- *Çam/Türkiye*, 2016 – Ulusal makamların, engelli bir öğrencinin Türkiye'de bir Devlet Konservatuvarına kaydını, bu engeli olan öğrencilere uygun altyapının bulunmadığı iddiasıyla reddetmesi. Mahkeme, yetkili ulusal makamların hiçbir zaman başvuranın ihtiyaçlarını tespit etmeye çalışmadıklarını, başvuranın körlüğünün müzik eğitimine erişimine nasıl engel teşkil edebileceğini açıklamadıklarını ve körlüğünün gerektirebileceği özel eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak düzenlemeleri öngörmeye çalışmadıklarını tespit etmiştir (§§ 68-69; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali). Bu karar, Mahkemenin önüne getirilen meseleleri değerlendirirken uluslararası hukuktaki gelişmelere verdiği önemi ve Sözleşme tarafından güvence altına alınan hakların kapsamını bu gelişmeler ışığında yorumlama konusundaki istekliliğini yansıtmaktadır;
- *Enver Şahin/Türkiye*, 2018 – üniversite makamlarının, engelli bir öğrencinin, öğretim binalarını kendisi için erişilebilir hale getirmeleri için gerekli uyarlamaları ve çalışmaları yapmaları yönündeki talebini reddetmesi. Mahkeme, ulusal makamların söz konusu çalışmaları yapmak yerine başvurana yalnızca bir bakıcı yardımı teklif ederek - kendi görüşlerine göre gerekli fonların bulunmaması nedeniyle - bu engelli öğrencinin ihtiyaçlarına ilişkin bireysel bir değerlendirme yapmadıklarına ve tekliflerinin başvuranın güvenliği, onuru ve özerkliği üzerindeki potansiyel etkilerini dikkate almadıklarına ve böylece başvuranın mümkün olduğunca bağımsız ve özerk yaşama ihtiyacını göz ardı ettiklerine karar vermiştir (§§ 62-68; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *G.L./İtalya*, 2020 – uzman yardımı almadığı için, engelli olmayan öğrencilerin yararlandığı koşullara eşdeğer koşullar altında ilkokula devam edemeyen, konuşamayan otistik bir çocuğun durumu. Mahkeme, ulusal makamların, kaynakların yetersizliğinin, engelli olmayan ve engelli öğrenciler arasında eşit olarak paylaştırılan eğitim hizmetlerinde bir azalma ile telafi edilebileceğini, böylece herhangi bir bütçe kısıtlaması engelli ve engelli olmayan öğrenciler için eğitim hizmetleri üzerinde eşit bir etkiye sahip olabileceğini hiç düşünmediğini tespit etmiştir (§§ 68-72; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *T.H./Bulgaristan*, 2023 – Bir ilkokulun hiperkinetik ve öğrenme güçlüğü olan bir çocuğun saldırgan ve yıkıcı davranışlarına verdiği tepki. Mahkeme, başvuranın okul müdürünün ve

öğretmeninin, çocuğun yaşadığı engelden ve bunun sonucunda ortaya çıkan özel ihtiyaçlardan habersiz olduklarının söylenemeyeceğine karar vermiştir. Mahkeme, ilgililerin çocuk için birçok makul düzenlemeler yaptıklarını ve söz konusu düzenlemeleri tasarlarken, çocuğun menfaatleri ile sınıf arkadaşlarının menfaatleri, özellikle de güvenlikleri, refahları ve eğitimleri arasında zor bir denge kurmaya çalışmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir (§§ 118-123; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);

- *S./Çek Cumhuriyeti*, 2024 – Bu dava, otizm rahatsızlığı bulunan başvuranın eğitiminin ilk yılında devam ettiği ilkokulun, ilgilinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için gösterdiği özenin derecesi ile ilgilidir. Mahkeme başvuranın ebeveynlerinin gerekli işbirliğini göstermediği ve okulun, başvuranın eğitim ihtiyaçları tespit edildikten sonra destek tedbirleri aldığı bir durumda, okulun, çocuğu mümkün olduğunca diğer çocukların yararlandığı koşullara eşdeğer koşullara yerleştirmediği için eleştirilemeyeceği kanaatine varmıştır (§§ 45-54; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti).

İdari Statü ve Vatandaşlık:

- *Ponomaryovi/Bulgaristan*, 2011 – ilk ve ortaöğretimin, daimi ikamet iznine sahip yabancılar için ücretsiz olmasına rağmen, iki öğrenciye, uyrukları ve yabancılar kanunu bakımından durumları nedeniyle getirilen ortaöğretimleri için okul ücreti ödeme zorunluluğu. Mahkeme, ortaöğretimin, "bilgi toplumunda" herkesin kişisel gelişiminde ve sosyal ve mesleki uyum sürecinde giderek artan bir rol oynadığını vurgulamıştır (§§ 56-63; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali).

Genetik Özellikler:

- *Moraru/Romanya*, 2022 – Boyu ve kilosu, ilgili tarihte yürürlükte olan Milli Savunma Bakanlığı emriyle belirlenen standartların altında olan bir kadının, askeri tıp eğitimine giriş sınavına girmesine izin verilmemesini haklı gösterecek nesnel ve makul gerekçelerin bulunmaması (§§ 42-58; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali).

Dil:

- *Valiullina ve diğerleri/Letonya*, 2023 – Devlet okullarında ülkenin resmi dilinde, yani Letonca dilinde öğretilmesi gereken derslerin oranını artıran ve eğitimde Rusça kullanımını azaltan yasal reform (§§ 145-215; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Džibuti ve diğerleri/Letonya* 2023 – Devlet okullarında ülkenin resmi dilinde, yani Letonca dilinde öğretilmesi gereken derslerin oranını artıran ve eğitimde Rusça kullanımını azaltan yasal reform (§§ 131-151; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Djeri ve diğerleri/Letonya*, 2024 – Devlet ve özel anaokullarının (beş ila yedi yaş arasındaki çocuklar için) ikinci zorunlu eğitim döneminde ülkenin resmi dilinde, yani Letonca dilinde öğretilmesi gereken derslerin oranını artıran ve eğitimde Rusça kullanımını azaltan yasal reform (§§ 131-151, 166-167; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesiyle birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti).

Genel İlkelerin Özeti

- Eğitime erişimde engellilere yönelik ayrımcılıkla ilgili genel ilkelerin bir özeti için bakınız *G.L./İtalya*, 2020, §§ 49-54;
- Eğitime erişimde etnik kökene dayalı ayrımcılıkla ilgili genel ilkelerin bir özeti için bakınız *Horváth ve Kiss/Macaristan*, 2013, §§ 101-108.

Diğer Atıflar

İçtihat Rehberleri:

- 1 No.lu Protokol'ün 2. Maddesine İlişkin Rehber - Eğitim Hakkı
- Sözleşme'nin 14. Maddesi ve Sözleşme'ye Ek 12 No.lu Protokol'ün 1. Maddesine İlişkin Rehber – Ayrımcılığın Yasaklanması

Diğer Ana Temalar:

- Kabul Kriterleri ve Giriş Sınavları

BAŞLICA İÇTİHAT ATIFLARI

İlke Kararları:

- *"Belçika'da eğitime yönelik dil düzenlemelerinin belirli yönlerine ilişkin" dava* (esas), 23 Temmuz 1968, A Serisi no. 6 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *D.H.ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], no.. 57325/00, AİHM 2007-IV (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Oršuš ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 15766/03, AİHM 2010 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Çam/Türkiye*, no. 51500/08, 23 Şubat 2016 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali).

Diğer Davalar:

- *Sampanis ve diğerleri/Yunanistan*, no. 32526/05, 5 Haziran 2008 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Kalkanlı/Türkiye* (k.k.), no. 2600/04, 13 Ocak 2009 (Açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle - kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir);
- *Ponomaryovi/Bulgaristan*, no. 5335/05, AİHM 2011 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Horváth ve Kiss/Macaristan*, no. 11146/11, 29 Ocak 2013 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Lavida ve diğerleri/Yunanistan*, no. 7973/10, 30 Mayıs 2013 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Sanlisoy/Türkiye* (k.k.), no. 77023/12, 8 Kasım 2016 (Açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle - kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir);
- *Enver Şahin/Türkiye*, no. 23065/12, 30 Ocak 2018 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Dupin/France* (k.k.), no. 2282/17, 18 Aralık 2018 (11 No.lu Protokol'ün 2. maddesi: Açıkça

dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle - kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir; 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesi: İç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle – kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir);

- *G.L/İtalya*, no. 59751/15, 10 Eylül 2020 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Moraru/Romanya*, no. 64480/19, 8 Kasım 2022 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Elmazova ve diğerleri/Kuzey Makedonya*, no. 11811/20 ve 13550/20, 13 Aralık 2022 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *Szolcsán/Macaristan*, no. 24408/16, 30 Mart 2023 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali);
- *T.H./Bulgaristan*, no. 46519/20, 11 Nisan 2023 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Valiullina ve diğerleri/Letonya*, no. 56928/19 ve diğer 2 başvuru, 14 Eylül 2023 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Džibuti ve diğerleri/Letonya*, no. 225/20 ve diğer 2 başvuru, 16 Kasım 2023 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Djeri ve diğerleri/Letonya*, no. 50942/20, 18 Temmuz 2024 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *S./Çek Cumhuriyeti*, no. 37614/22, 7 Kasım 2024 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği tespiti);
- *Salay/Slovakya*, no. 29359/22, 27 Şubat 2025 (1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlali).